

Gud behöver profeter för *Humanae Vitae* – blir du en av dem?

Michelangelos Hesekiel i Sixtinska kapellets tak

Många "katoliker" kanske inte accepterar encyklikan. Men vare sig de hör sammar den eller motsätter sig den, "kommer de att inse att en profet har varit bland dem." Läsningarna för 14:e söndagen "under året" (8 juli) inriktar sig på profeterna.

Vi måste ha två saker klara för oss om profeterna: (1) vad profetens uppdrag är och (2) varför just du skulle vara en profet.

Först kommer vi till vad den profetiska missionen innebär. Profeterna upptar en väsentlig del av Gamla testamentet och i den judiska teologin och kommer efter lagen (*torah*) i betydelse.

Profeterna var inga spåmän. Ibland har budskapet utsträckts till ett framtida skeende men huvudfokus har varit samtidens *nu*, inte framtiden. De pekade alla på *lagen*, grunden för förbundet mellan Gud och hans folk, och uppmanade Israel att leva upp till den i deras *idag*, i deras här och nu. Profeten oroar sig över att Israel har fallit av på vägen och behöver försonas med Gud nu.

Alla profeterna menade att historiens händelser kunde förstås som att Gud kallade Israel och Juda på olika sätt att återvända till den rätta vägen, därför att han själv är rättvisan och därför att han har handlat (Andra Moseboken) och fortsätter att handla i historien. I Gamla testamentet var det tydligaste exemplet hur det judiska folkets frihet utplånades, först Israels i Assyrien, sedan Judas i Babylon. Men profeterna var inte intresserade av vad som eventuellt kunde hända *om* det utvalda folket förhärdat sig i det onda utan snarare av att varna för vad som kunde hända om de omvände sig i dag: "Om ni ändå ville lyssna till honom i dag! Förhärda er inte som vid Meriva" [...] (*Ps 95:7*).

Det andra viktiga som ska sägas om profeten är att budskapet inte var hans eget. Profeten förstod att budskapet han förmedlade var Guds. "Så säger Herren" är den vanliga inledningen som föregår profetens uttalande. När vi ser närmare på en motvillig profet, som Jeremia, står det helt klart att det inte gör honom särskilt lycklig att behöva överföra det budskap han fått att ge vidare till Israel. Men Gud har inte frågat profeten om han tyckte om budskapet. Vad han ville var att profeten skulle framföra det oförvanskade. Läsningen från Hesekiel är tydlig. Han är sänd till judarna, och vare sig de tar emot

budskapet på rätt sätt eller inte, ”kommer de att inse att en profet har varit bland dem.”

Vad vi sedan bör säga om profeterna är följande: Var och en av oss är kallad att vara en profet. I kraft av dopet har vi fått en del av Kristi trefaldiga sändning (*triplex munere Christi*), nämligen kallelsen att vara präster, profeter och kungar.

Hur utövar vi vår profetiska kallelse? S:t Johannes Paulus II, som betonade den kristnes delaktighet i Kristi trefaldiga ämbete och i Andra Vatikankoncilietts undervisning (om att vara profet, se *Lumen gentium*, § 12) som ger det dess dogmatiska grund, har uttryckt det på enkelt sätt, nämligen när han säger ”att en kristen utövar sin profetiska kallelse när han eller hon lever i och talar sanningen. Sanningen är Gud, kommer från Gud och är Guds Ord -och profetens uppdrag är att tala Guds ord.

Att vara kristen betyder att i sitt liv förverkliga dopets nåd och särskilt sin konfirmation. Det betyder inte att vara ”hallelujafrälst” eller ge sig ut som missionerande plakatbärare. Vad det betyder är att stå fast vid *sanningen*, kosta vad det kosta vill. Ett område där sanningen står under ständiga angrepp – även från deras sida som hävdar sig vara *inom* Kyrkan – är äktenskaps- och familjeområdena. Om två veckor markerar Kyrkan 50-årsjubileet av den Salige Paulus VI: s encyklika, *Humanae vitae*. *Humanae vitae* har kallats ”profetisk” på många olika håll, och det stämmer. Mycket av det Paulus VI förutsåg skulle hända med det generella utbudet av preventivmedel och kontraktiva metoder, som nedvärdering av kvinnan (§17), statens intrång i främjandet av kontraktionen (också §17) och i synnerhet genom teknologin med vars hjälp vår tids människa kan göra allt hon vill på bioetikens område (§18). *Humanae vitae* ställde sig på tvären när sexualitet och barn skildes åt; under de påföljande 50 åren har vi nu följaktligen ett åtskiljande av sex och barn, inte bara i sättet att komma till världen utan som ett grundelement i familjebildningen där barnen växer upp.

De kommande veckorna kommer vi antagligen få höra att *Humanae vitae* var ett misslyckande och att "katolikerna" förkastat den lika genomträngande som den större världen gjort. Kanske det! Men jag skulle nog ändå gnabbas lite med definitionen av "katoliker" som går emot Kyrkans undervisning i så grundläggande moraliska frågor som är relevanta för så många och så att säga dagligen aktuella: vad innebär det katolska äktenskapet och det äktenskapliga sexuella samlivet? Min poäng är dock en annan. Många "katoliker" tar kanske inte emot encyklikan på rätt sätt. Hesekiel hade svar på det: "vare sig de hörsammar den eller motsätter sig den, kommer de att inse att en profet har varit bland dem."

Någon i vår närhet kommer snart säkerligen säga "Kyrkan lägger näsan i blöt i sexfrågorna" och "hur fånig var inte Paulus VI." Kommer vi att vara profeter i tillräcklig grad – kommer vi att säga något om encyklikan som hjälp till katolikerna att förstå den, eller kommer vi att hålla fast vid *omertà* löftet (rätten att tiga, övers. anm.) när det handlar om den frontlinje i kriget där den mänskliga värdigheten och sanningen om kärleken står på spel?

Inte många profeter har haft en lätt tid i sin kallelse. Den siste store profeten i det Gamla förbundet, Johannes Döparen, förlorade till och med huvudet när ledaren under hans tid föll på grund av sexualiteten, på grund av en kvinna och en dansande ung flicka. *Plus ça change ...* (ju mer saker och ting förändras, ju mer liknar de varandra, fritt övers., övers. anm.). Vi behöver alltså inte bli förvånade att den profetiske Paulus VI – och de som följer *Humanae vitae* – möter motstånd från ett upproriskt fäste. Profeten är tillsagd att förkunna sanningen men får själv ingen garanti för att han ska få överhanden. Det enda han vara säker på är att det han säger ska segra, därför att orden inte är hans utan Hans – Guds!.

Källa: National Register/ John Grondelski

Blogs 7 juli 2018; Översättning: Göran Fäldt, juli 2018

<http://www.ncregister.com/blog/grondelski/god-needs-prophets-of-humanae-vitae-will-you-be-one-of-them>